

Nyanlända barns mottagande och inkludering i förskolan

Newcomers acceptance and inclusion in preschool

Sofie Fransson

Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap

Förskolläraryrket

Grundnivå/210hp

Handledare: Susanne Hansson

Examinator: Getahun Yacob Abraham

Datum 2018-04-27

Abstract

The purpose of the study is to contribute to knowledge about how preschool teachers work with inclusion with newcomers, who do not know the Swedish language.

The study is based on the special education perspectives where the descriptors of the preschool teachers are analyzed on the basis of these perspectives.

The study was conducted with semi structured interviews as a quality method for acquiring knowledge about preschool teachers' descriptions about their inclusion and reception practices. The study shows that preschools are positive to accept newcomers and include those in the preschool. However, it appears that there are shortages in resources to offer the best opportunity for newcomers inclusion when the Swedish language is missing. Preschool teachers emphasize the importance of respectful relationships with parents in order to gain their trust.

Keywords

Acceptance, inclusion, newcomers, preschool

Sammanfattning

Syftet med studien är att bidra till kunskap om hur förskollärare arbetar inkluderande vid mottagandet av nyanlända barn som saknar det svenska språket.

Studien grundar sig på de specialpedagogiska perspektiven där förskollärarnas beskrivningar analyseras med stöd av dessa perspektiv.

Studien genomfördes med semistrukturerade intervjuer som kvalitativ metod för att få kunskap om förskollärares beskrivningar i deras arbetssätt gällande inkludering och mottagande. Studien visar att förskollärarna är positiva till att ta emot nyanlända barn och inkludera dem i verksamheten. Det framgår dock att det finns resursbrister för att kunna erbjuda de bästa möjligheterna för nyanlända barns inkludering när språket saknas. Förskollärarna framhäver betydelsen av respektfulla relationer till vårdnadshavarna för att få deras tillit.

Nyckelord

Mottagande, inkludering, nyanländ, förskola

Innehållsförteckning

Inledning	5
Centrala begrepp	7
Syfte	8
Frågeställningar	8
Tidigare forskning	9
Forskning om mottagande	9
Forskning om inkludering	9
Teoretiska utgångspunkter	12
Det kompensatoriska perspektivet	12
Det kritiska perspektivet	12
Dilemmaperspektivet	12
Metod	14
Datainsamlingsmetod	14
Urval	14
Kort introduktion till deltagande	15
Genomförande	15
Databearbetning	15
Tillförlitlighet och giltighet	16
Etiska överväganden	17
Resultat	18
Nyanlända barns första tid på förskolan	18
Arbetsätt för inkludering	19
Utmaningar i förskollärares arbete med inkludering av nyanlända barn	20
Samband av resultaten med specialpedagogiska perspektiv	21
Diskussion	23
Resultatdiskussion	23
Metoddiskussion	24
Förslag till vidare forskning	25
Referenser	26
Bilaga 1	28
Informationsbrev	28
Bilaga 2	29
Samtyckeskrav	29
Bilaga 3	30
Intervjufrågor	30

Inledning

Invandringen i det svenska samhället har ökat de senaste åren vilket har väckt frågor om hur arbetet med nyanlända barn sker i förskolan. I och med detta kommer denna studie att undersöka hur förskollärare beskriver sitt arbete med hur de inkluderar nyanlända barn i mottagandet när det svenska språket saknas.

Migrationsverket visar att år 2015 sökte ca 35 000 barn asyl i Sverige (Migrationsverket, 2016). De nyanlända barnen möter en komplex struktur från olika samhällssektorer. Dessa samhällssektorer innefattar många olika verksamhetsområden såsom utbildning, socialtjänst, asylprövning, hälso- och sjukvård samt civilsamhället (Nelson Zetterqvist & Hagström, 2016). Enligt Migrationsverket har det skett en ökning av antalet nyanlända barn till Sverige de senaste 3 åren. Detta innebär att det finns behov av ökad kunskap och förståelse för mottagandet av nyanlända barn, och förmågan att inkludera dem i förskolans verksamheter (Migrationsverket, 2016). De barn som kommer till Sverige har alla olika bakgrund och det är viktigt att de får ett bra mottagande när de kommer till en förskola med nya människor. Det är en relativt ny situation för svenska förskolor och forskning inom området har ännu inte skett i en större omfattning. Vikten av att inkludera nyanlända barn i förskolan har betydelse därför att det är i samvaro mellan barn som det utvecklas föreställningar hos en själv och till andra barn (Ytterhus, 2003). Barn utbyter erfarenheter och kunskaper med varandra genom olika situationer, som till exempel i leken, vid matsituationer och under samtal i hallen. Denna typ av inkludering är viktig för alla barn, men för nyanlända barn blir det av större betydelse på grund av att det svenska språket inte är deras första språk. De nyanlända håller på att utveckla sitt förstaspråk samtidigt som de nu också ska utveckla kunskaper i svenska (Skaremyr, 2014). De barn som är nyanlända har kanske inte kunskaper i det svenska talspråket men de har ett kroppsspråk som de, beroende på ålder, kan använda sig av för att göra sig förstådda.

I förskolans läroplan står det att "varje barn ska ges möjlighet att bilda sig egna uppfattningar och göra val utifrån de egna förutsättningarna. Delaktighet och tilltro till den egna förmågan ska på så vis grundläggas och växa" (Skolverket, 2016. s. 5). Ett nyanlänt barn ska kunna känna sig delaktig och inkluderad i förskolan utifrån sina egna förutsättningar. När barn får känna sig delaktig kan det bidra till ökad självkänsla och självsäkerhet. Skaremyr (2014) skriver att pedagogens arbete med att arbeta inkluderande är en bidragande faktor för att barn som inte har svenska som förstaspråk ska känna gemenskap och ansvar i sin inkludering. Skaremyr menar att barn lär av varandra, vilket är en början till att utveckla kunskap i det svenska språket hos de nyanlända barn som saknar tillräckliga kunskaper i svenskan när de samspelar med barn som har svenska som första språk. En problematik som finns när det svenska språket saknas är att bli exkluderad från verksamheten (Skaremyr, 2014), läroplanen beskriver dock att alla barn ska inkluderas i förskolans verksamhet vilket är pedagogens ansvar att sträva efter (Skolverket, 2016). Vidare beskriver Skaremyr (2014) att förskolläraren bär ansvaret för barns interaktioner. Barns sociala samspel är viktiga för deras språkliga utveckling och varje interaktion har betydelse för deras kunskapsutveckling.

Förskolans läroplan beskriver även hur förskolan kan bidra till att skapa en tillhörighet och skapa en förståelse för den kulturella mångfalden (Skolverket, 2016).

“Det svenska samhällets internationalisering ställer höga krav på människors förmåga att leva med och förstå de värden som ligger i en kulturell mångfald. Förskolan är en social och kulturell mötesplats som kan stärka denna förmåga och förbereda barnen för ett liv i ett alltmer internationaliserat samhälle...

...Förskolan kan bidra till att barn som tillhör de nationella minoriteterna och barn med utländsk bakgrund får stöd i att utveckla en flerkulturell tillhörighet (Skolverket, 2016. s.6)”.

Precis som Skolverket (2016) skriver så blir samhället mer internationaliserat vilket innebär att förskolan behöver ta tillvara på de olika kulturer som möts i förskolan.

Barn har rätt till stöd när det finns svårigheter som hindrar hans utveckling och lärande. De arbetssätt som skapas bör även se till att barn får känna en samhörighet och delaktighet till sin egen utveckling och lärande (Skolverket, 2016). Nilholm (2006) beskriver hur delaktighet är en rättighet för barn. Det bör alltså finnas en grundläggande tanke i att låta barn ta plats och få möjlighet att känna delaktighet i verksamheten, förskolläraren ska stötta och utmana barn att känna sig inkluderad och sedd i verksamheten.

Studien har relevans för förskolläraryrket därför att det har skett en ökning av nyanlända till Sverige vilket har inneburit att flera olika språk och kulturer möts. När det talas om flera olika kulturer används ofta begreppet mångkultur. Mångkultur kan definieras på olika sätt men övergripande kan man förklara det som när flera olika etniska kulturer samlas (Granstedt, 2010).

Centrala begrepp

Nyanländ

Enligt Skolverket (2016) avser begreppet nyanländ de barn och elever som är födda utomlands och som nu är bosatta i Sverige. Nyanländ är personen i ca 2 till 3 år, under tiden som hen omfattas av lagen om etableringsinsatser (Migrationsverket 2014). Denna studie fokuseras på nyanlända barn som bor med sina vårdnadshavare.

Inkludering

Inkludering handlar om att skapa möjligheter för individens förmåga att kunna lära sig. Begreppet inkludering uppfattas och förklaras på olika sätt beroende på den specifika situationen och utifrån vilket teoretiskt perspektiv som används (Nilholm, 2006). I den här studien kommer fokus ligga på att se barns olikheter som en tillgång och inkludera individen utifrån hens förutsättningar och behov.

Mottagande

Mottagande är den term som används som samlingsnamn för processen i vilken nyanlända möter det svenska samhällets olika instanser (Granstedt, 2010).

Syfte

Syftet med studien är att bidra med kunskap om hur förskollärare arbetar inkluderande vid mottagandet av nyanlända barn som saknar det svenska språket.

Frågeställningar

- Hur beskriver förskollärare hur de arbetar med
  1. inkludering av nyanlända barn i förskolan?
  2. mottagandet av nyanlända barn på förskolan?

Tidigare forskning

Studiens bakgrund inleds med tidigare forskning inom området inkludering och mottagande av nyanlända barn i förskolan. Området som jag valt att undersöka är relativt nytt, vilket innebär att det inte finns mycket forskning kring valt ämne.

Forskning om mottagande

Förskollärare har olika arbetssätt avseende mottagandet av barn och vårdnadshavare, där fokus antingen är mer inriktat på barnens behov eller på anpassningen av förskolans verksamhet gentemot vårdnadshavarna. Tidigare forskning (Lunneblad, 2013) visar att de nyanlända barn och deras familjer som kommer till Sverige, anländer till landet av olika anledningar. Vissa familjer kommer hit av egen vilja medan andra inte har något val på grund av de konflikter och de krig som sker i omvärlden. Lunneblad (2013) beskriver hur förskolan oftast är den första kontakten barn och vårdnadshavare får med det svenska samhället efter tiden som asylsökande. Pedagoger möter nyanlända familjer och barn som kan ha med sig ett tungt "bagage", det vill säga traumatiska upplevelser från det land de har lämnat. Det är därför betydelsefullt att det finns kunskap och förståelse för hur förskollärarna ska möta barn på bästa möjliga sätt utifrån de förutsättningar som ges. När dessa familjer och barn möter förskolan och dess verksamhet ska de få möjlighet att känna att de är inkluderade i förskolan.

Skaremyr (2014) skriver hur flera studier fokuserar på leken vid mottagandet. Skaremyr nämner Tang och Adams (2010) som undersökte hur leken lyfte fram barns positiva erfarenheter. Vidare i Kirovas (2010) studie som handlade om lekens betydelse som en kulturell aktivitet i barns förflyttning mellan förskola och hem, att se vilka kulturella sammanhang som syns i leken. Forskarnas studier visar på att lek som arbetssätt kan erbjuda möjligheter för de nyanlända att öka sitt självförtroende till att prata det nya språket.

Vidare nämner Skaremyr (2014) ytterligare forskning som tar upp alternativa sätt för nyanlända att kommunicera på när det verbala språket saknas, detta genom estetiska ämnen. Marsh (2012) skriver om musik som arbetssätt och nämner att arbetssättet bidrar till möjligheter för individer att använda egna erfarenheter till ett lärande. Även drama och digitala verktyg tillsammans är ett arbetssätt som kan ge möjligheter för nyanlända barn att utveckla språket (Dunn, Bundy och Woodrow, 2012).

Enligt Lee (2003) kan förskollärare bidra till nyanländas sociokulturella lärande. Lee lyfter fram att med kunskap om de olika kulturella bakgrunderna hos nyanlända kan deras behov mötas. När lärare får kunskap om individens kulturella bakgrund och stödjer individens förmågor skapas möjligheten till bästa möjliga lärmiljö (Cheng, 1998).

Forskning om inkludering

Begreppet inkludering ofta används i samband med barn i behov av särskilt stöd men att det även används i ett bredare sammanhang enligt Carlsson & Nilholm (2004). De skriver om tre synsätt; svag inkludering, stark inkludering och inkludering som dilemma. Den svaga inkluderingen innebär varje persons rätt till lärande, men att det finns särlösningar då inte alla individer passar in i inkluderingsprocessen. Vidare beskriver de hur forskare är övertygade

om att stark inkludering innebär att det inte finns utrymme för kompromisser. De skriver hur varje individ ska delta i samma gemenskap ur ett samhällsperspektiv samt ges samfäll undervisning (Carlsson & Nilholm, 2004). Det tredje synsättet, inkludering som dilemma, problematiserar begreppet eftersom att det finns risker med att påstå att det är ett givet yttrande (Dyson & Millward, 2000). Dyson & Millward menar på att inkluderande och exkluderande processer är ett kännetecken för moderna utbildningssystem, samt att moderna utbildningssystem skapar egna lösningar, belöningssystem och kategorier. Motsatsen till inkludering enligt Ytterhus (2003) är exkludering. Begreppet exkludering innebär att utesluta eller utestänga någon från något. I förskolan förekommer exkludering i olika former. Barns olikheter är en faktor till att barn inte blir lika inkluderande. Ytterhus beskriver hur barn kategoriserar barn utifrån hur de upplever andra barn. De kategorier som nämns är trevliga, konstiga, trevliga och sjuka, konstiga och tröga, konstig och elak. Barn ser andra barn i olika avseenden och det påverkar hur de väljer att inkludera eller exkludera i till exempel en lek. Exempel på olikheter är språk, intressen, utseende och handling som påverkar hur barn ser på andra barn. Ytterhus beskriver hur de olika kategorierna används av barnen och att barns "annorlundaskap" påverkar om de blir inkluderade eller exkluderade.

Nilholm och Göransson (2014) beskriver fyra uppfattningar om inkludering;

- Placeringsdefinition, som innebär att inkludering sker i form av placering av individer med behov av särskilt stöd i ett vanligt klassrum.
- Individuell definition vilket innebär att inkludering uppfyller de sociala och akademiska behoven hos individer som har behov av särskilt stöd.
- Allmänt individualiserad definition som innebär inkludering som uppfyller alla individers sociala och akademiska behov.
- Gemenskapsdefinition som ser inkludering som skapande av gemenskaper.

Nilholm (2006) nämner vikten av att se barns olikheter som en tillgång i arbetet. Barn och pedagoger får utbyte av varandra om alla parter har inflytande i arbetet. Om individen ser dessa olikheter som en tillgång kan det bli avgörande för om en person upplever att hen känner tillhörighet och erkännande, med andra ord att känna sig inkluderad. Barn har olika behov och förutsättningar och verksamheten ska anpassas därefter (Nilholm, 2006).

Gemenskap och demokratiska processer inom inkluderingsperspektivet beskrivs av Nilholm och Göransson (2014). Den pedagogiska delaktighet som författarna skriver om handlar om att barn har rätt att vara delaktiga i sitt lärande utifrån sina egna förutsättningar. Barns delaktighet i sitt egna lärande är en del av inkluderingsprocessen. Vidare beskrivs gemenskap som att varje enskilt skolsystem ansvarar för alla barn och att barns olikheter ska ses som en fördel, inte en belastning. Gemenskap beskrivs även som en social rättvisa, där det finns tillit och respekt gentemot varandra. Alla barn har sina egna behov och Nilholm och Göransson (2014) beskriver vikten av att ta hänsyn till hur varje individ uppfattar sin egen situation. De skriver att betydelsen för helheten riskerar att förbises om fokus enbart läggs på barns egen situation. Barns sociala delaktighet i deras läroprocesser är nödvändig för att en förskola/skola ska kunna vara inkluderande. Nilholm och Göransson skriver även att barns relationer och deras trivsel har betydelse för inkludering.

Bunar (2015) lyfter fram betydelsen av ömsesidig respekt i relationen mellan vårdnadshavare och pedagoger i skolan. Skolan och förskolans läroplaner har likheter till varandra vilket innebär att Bunars beskrivning av respektfulla relationer mellan vårdnadshavare och

pedagoger är relevant för förskolan. Respekt och samarbete är grundläggande i begreppet gemenskap som finns kopplat till inkludering enligt Nilholm och Göransson (2014) . De pekar på att en hög grad av tillit innebär en social gemenskap och att de olika parterna kan känna sig delaktiga i gemenskapen.

Teoretiska utgångspunkter

Studien utgår ifrån specialpedagogiska perspektiv. Jag kommer utgå ifrån det kompensatoriska perspektivet, det kritiska perspektivet och dilemmaperspektivet. Dessa perspektiv ger möjlighet att se individen på dennes egen utvecklingsnivå och möjliggör en större förståelse för de svårigheter ett barn kan ha.

Jag har valt att utgå efter de specialpedagogiska perspektiven, för att mitt syfte är att ta reda på hur förskollärare beskriver sitt arbete med inkludering vid mottagandet av nyanlända barn som saknar det svenska språket. Förskollärarnas beskrivningar analyserar jag med stöd i de specialpedagogiska perspektiven.

Det kompensatoriska perspektivet

Det kompensatoriska perspektivet innebär att identifiera barnets svårigheter (Nilholm, 2006) och sedan finna lösningar för att kompensera dessa svårigheter (Tanner, 2009).

Nilholm (2006) beskriver att det främst är neurologiska och psykologiska faktorer som letas fram i perspektivet. När en diagnos har ställts hos ett barn ökar förståelsen för problemet. Traditionellt sett är perspektivet individualiserat med rötter i medicin och psykologi.

Den vanliga lösningen är att erbjuda mindre arbetsgrupper, vanligtvis tillsammans med barn med svårigheter. Barn exkluderas från den övriga gruppen och ges individanpassad stöd. Vidare lyfter Nilholm (2006) i perspektivet att barn har rätt till extra resurser, speciellt när det finns en diagnos hos barnet. För nyanlända barn i förskolan kan möjligheten till mindre grupper vara en lösning för barnets utveckling och lärande och barnet kan även erbjudas extra språkträning med hjälp av anpassade resurser.

Det kritiska perspektivet

Det kritiska perspektivet enligt (Nilholm, 2006) kritiserar vad det kompensatoriska perspektivet beskriver, perspektivet ifrågasätter det kompensatoriska synsättet och ser istället olikheter som en tillgång. Vidare beskriver Nilholm hur ett barns diagnos blir ett stöd åt hans utveckling och lärande, inte en definition av barnet. Det kritiska perspektivet syftar på att skälen till barns svårigheter ligger utanför dem. Svårigheterna flyttas bort från barnet, det är utbildningssystemet, i den här studiens fall, förskolan som inte klarar av att sköta sitt uppdrag. Förskolan ska enligt detta perspektiv anpassa sig efter det nyanlända barnets behov och se olikheterna hos individen som en tillgång i verksamheten. Den fysiska miljön ska enligt Nilholm förändras för att anpassas efter individens förutsättningar. Den lärmiljö som erbjuds ska ge stöd åt individens behov.

Dilemmaperspektivet

Dilemmaperspektivet är ett perspektiv som påvisar de dilemman som inte går att lösa. Billig, Condor, Edwards, Gane, Middleton och Radley (1988) beskriver att dilemman är centrala för människors sociala liv och tänkande. Förskolan ska möta alla barns olikheter samtidigt som alla barn ska erhålla något gemensamt från verksamhetens innehåll, det vill säga att barn har

rätt att få tillgång till samma kunskap (Nilholm, 2006). Nilholm skriver hur det är ett dilemma utifrån olika sätt; ska barn kategoriseras eller ses som individer, ska barns olikheter ses som en fördel eller värderas, samt om barn ska kompenseras för sina brister. Pedagoger har olika synsätt på lärande vilket är ett dilemma och som syns i förskolan. För nyanlända barn i förskolan är det tänkbart att se olikheter och likheter som social utveckling (Nilholm, 2006).

Till analysen kommer jag att använda de specialpedagogiska perspektiven som stöd för att kunna urskilja förskollärarnas syn på hur de beskriver sitt arbetssätt, gällande inkludering vid mottagandet av nyanlända barn i förskolan.

Metod

Datainsamlingsmetod

Jag har valt att genomföra en kvalitativ studie för att få möjlighet till djupare förståelse och kunskap kring studiens syfte. Kvalitativ metod innebär att forskningens resultat uttrycks i ord och att människan och hans värld står i centrum (Carlström & Carlström Hagman, 2012). För att använda denna datainsamlingsmetod utgår studien från data insamlad från semistrukturerade intervjuer (Fejes & Thornberg, 2014). Utifrån de semistrukturerade intervjuerna söker jag kunskap om deltagarnas erfarenheter och uppfattningar om nyanlända barns inkludering i förskolan. Ahrne & Svensson (2016) skriver om hur semistrukturerade intervjuer bidrar till en bredare bild av frågeställningen. Det finns styrkor och svagheter med intervju som metod. En styrka är att det ger ett brett material vid användandet av just semistrukturerade intervjuer vilket används för att hitta mönster i det insamlade materialet. Ytterligare en fördel med semistrukturerade intervjuer är att frågorna är relativt stora vilket innebär att deltagarnas syn på frågan kommer fram, deltagarna har möjlighet att utveckla sina svar. De svagheter som kan finnas i denna typ av metod är att materialet som samlats är från en specifik plats och tillfälle som kan påverka intervjuaren och även deltagarens syften med vad som sägs (Ahrne & Svensson, 2016). Valet att intervju var för att få en bred bild av deltagarnas erfarenheter och uppfattning i området (Ahrne & Svensson, 2016).

Urval

Under urvalsprocessen så kontaktades 6 olika förskolor som delgavs syftet med mitt arbete. Av dessa svarade 4 förskollärare att de var intresserade att delta. De kriterier jag har på deltagarna delgavs till förskolechefen för att säkerställa att de personer som deltog uppnådde kriterierna.

Intervjupersonerna blev utvalda utifrån följande kriterier: att de arbetar i en förskola med nyanlända barn och/eller har erfarenhet i mottagande av nyanlända barn, samt att de har en förskollärexamen alternativt en lång erfarenhet av nyanlända barn i förskolan. De kriterier som är angivna är framtagna för att kunna säkerställa en viss kvalitet på studien.

Jag har träffat fyra förskollärare vid fyra olika förskolor. De förskollärare som deltog i studien arbetar i olika kommunerna kring stockholms län med varierande erfarenhet kring nyanlända barn. För studiens skull har det varit positivt med denna spridning av erfarenhet och arbetet med olika åldrar för att få en bred bild till studien. Det har även varit positivt för att kunna se vilka olikheter och likheter det finns hos deltagarnas enskilda åsikter och tankar kring ämnet.

Kort introduktion till deltagande

Förskollärare 1

Anna, 38 år arbetar på Kuddens förskola med barn i åldrarna 1-3 år. Anna har erhållit förskolläraryxamen med interkulturell inriktning. Hon har arbetat som förskollärare i 6 år och har 3 års erfarenhet av att arbeta med nyanlända barn.

Förskollärare 2

Emil, 29 år arbetar på Himlens förskola med barn i åldrarna 3-5 år. Emil har erhållit förskolläraryxamen, tidigare arbetade han som utbildad barnskötare i 1 år. Han har arbetat som förskollärare i 2 år och har 2 års erfarenhet av att arbeta med nyanlända barn.

Förskollärare 3

Linda, 37 år arbetar på Tomtens förskola med barn i åldrarna 3-5 år. Hon är utbildad förskollärare med interkulturell inriktning och arbetat som förskollärare i 7 år. Linda har 8 års erfarenhet av att arbeta med nyanlända barn.

Förskollärare 4

Lena, 41 år arbetar på Vattnets förskola med barn i åldrarna 5-6 år. Lena är utbildad förskollärare. Hon har arbetat som förskollärare i 9 år med 10 års erfarenheter av nyanlända barn.

Genomförande

Den första kontakten som togs var genom telefonsamtal till förskolechefer. I det här första skedet beskrev jag syftet med studien och förfrågan om deltagande från förskollärare. I samband med visat intresse under samtalet mailades informationsbrevet samt samtyckeskrevet (se bilaga 1 och 2) till förskolechefen. I överenskommelse med förskolecheferna vidarebefordrade hen dessa till deltagande förskollärare. När en förskollärare besvarat och tackat ja till att medverka i studien bokades intervjuer in. Alla intervjuer genomfördes på förskollärarens arbetsplats för att underlätta för förskolläraren då intervjuerna genomfördes under arbetstid. Den inbokade intervjuutiden var en timme för att säkerställa att alla intervjufrågor och eventuella tankar och övriga frågor skulle hinnas med. Innan intervjun började besvarades eventuella frågor som deltagaren hade. Intervjuerna genomfördes med ljudupptagning efter samtycke från deltagarna. Alla intervjuer genomfördes i samtalsrum som förskollärare bokade. Intervjuerna blev inte störda på något vis utan fortgick utan problem. Deltagarna blev erbjudna möjligheten att se den färdiga transkriberingen, detta för att motverka att de kände sig felciterade (Ahrne & Svensson, 2016). Av de fyra deltagarna var det tre förskollärare som var tackade ja till att se transkriberingen. Varje genomförd intervju transkriberades för att ha möjlighet att jämföra svaren och sedan utföra en tematisk analys. Intervjuerna tog mellan 20-40 minuter att genomföra.

Databearbetning

Transkriberingen genomfördes i nära samband med att intervjuerna genomfördes på grund av att jag då hade minnet färskt från det som sades. Jag använde programmet InqScribe för att

transkribera. InqScribe tillåter mig lyssna och skriva samtidigt. Programmet innehåller enkla funktioner för att starta, pausa, hoppa tillbaka i inspelningen samt sakta ner ljudinspelningen för att enkelt skriva ner det som sägs. I studien har namn på personer och platser bytts ut till fiktiva namn. Jag valde att transkribera ordagrant men uteslöt deltagarens kroppsliga uttryck. Valet att transkribera ordagrant gjordes på grund av att fokus var på innehållet, de kroppsliga uttrycken var inte relevanta att ta med. När transkriberingen var färdigställd skrevs den ut för att analyseras, stryka under återkommande svar samt hitta likheter och olikheter i intervjusvaren (Fejes & Thornberg, 2014). Resultatet bearbetades genom en tematisk analys. Bryman (2013) beskriver tematisk analys som ett av de vanligaste sätten att analysera data. Bryman skriver att i en temaanalys skapas teman och eventuella subteman, som utgör grunden i den text som ska formas. När jag färdigställt transkriberingen såg jag vissa teman som återkom i deltagarnas svar. På grund av att de upprepade teman i materialet valde jag att göra en tematisk analys för att nyttja materialet på bästa sätt.

De tre teman som syntes var nyanlända barns första tid på förskolan, arbetssätt för inkludering och utmaningar inom mottagande och inkludering av nyanlända barn, dessa teman togs fram i samspel med de specialpedagogiska perspektiven. Perspektiven används som stöd för att hitta samband i intervjusvaren, för att få kunskap om deltagarnas beskrivningar gällande inkludering och mottagande av nyanlända barn i förskolan.

Tillförlitlighet och giltighet

Inom kvalitativa studier används begreppen tillförlitlighet och giltighet. Enligt Fejes & Thornberg (2014) handlar dessa begrepp om hur systematisk och noggrann forskningsprocessen har varit.

Tillförlitlighet betyder att studien är trovärdig. För att studien ska ses som trovärdig ska studiens olika delar vara beskrivna samt att resultatet är grundat i forskning och har en teoretisk utgångspunkt. Resultatet ska inte vara baserat på personliga värderingar. Utifrån de etiska reglerna har studiens olika delar beskrivits. Processen för studien beskrivs utförligt för att läsare ska se om den är överförbar. Överförbarhet innebär att en person ska kunna använda liknande process som beskrivits för att få fram ett likartat resultat. Giltighet innebär att studien uppfyller syftet i studien samt att utrymme för olika åsikter har givits.

Giltigheten för arbetet är god på grund av att jag anser att undersökningen gav ett relevant svar i förhållande till syfte och frågeställningar, detta bidrog till information om svårigheter och möjligheter i ämnet. Studiens deltagare fick utrymme att uttrycka sig och att ge utförliga svar under intervjutillfället. Arbetet är tillförlitligt då den innehöll en intervjuguide som innehöll frågor anpassade till studiens syfte. Studiens process är beskriven på ett utförligt sätt och har kopplingar till tidigare forskning samt en teoretisk utgångspunkt i de specialpedagogiska perspektiven. Jag såg till att ha bra koll på intervjufrågorna och vara så förberedd som det gick. I och med att jag var förberedd inför intervjun kunde jag fokusera på deltagaren och ge mitt fulla fokus på hans svar och därmed ställa eventuella följdfrågor.

Intervjun spelades in med en mobiltelefon men eftersom det kan uppstå störningar såg jag till att anteckna ord och fraser som jag ansåg vara betydelsefulla. Detta för att inte missa någon viktig information om inspelningen skulle hindras eller bli störd på något vis.

Ljudupptagningen från intervjuerna sparades utan störningar och ingenting som sades under intervjun försvann från inspelningen. Efter intervjun gick jag igenom alla frågor med personen som blev intervjuad och sammanfattade hans svar för att på så sätt få en ökad tillförlitlighet.

Genom att använda semistrukturerade intervjuer kunde jag anpassa frågorna individuellt efter varje intervju. Huvudfrågorna i varje intervju var dock detsamma för att ge en likvärdig grund, dock kan jag i denna insamlingsmetod variera följdfrågor utifrån de olika riktningar samtalen tar. Vid en upprepad studie skulle jag ha försökt få med fler deltagare för att få en bredare, mer generaliserad bild, detta var även målet från början men försvårades då 2 deltagare uteblev. Tanken att genomföra observationer fanns men avsågs då det inte skulle passa för studiens syfte så de semistrukturerade intervjuerna som datainsamlingsmetod skulle fortfarande vara metoden som valts ut.

Etiska överväganden

När ett examensarbete ska skrivas behöver studenten resonera kring det etiska värdet. Beroende på de metodval som används i studien så kan det leda till olika konsekvenser för etiska överväganden. Det finns fyra grundprinciper att ta hänsyn till inom området etiska överväganden; Informationskravet, samtyckeskravet, Konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2017 & Bryman, 2013). Studien är baserad på vetenskapsrådets text om god forskningssed (2017) som kort beskriver etik och riktlinjer för god forskning.

Informationskravet innebär att jag har informerat, skriftligt och muntligt, de berörda personerna om undersökningens syfte. Jag har även informerat om de olika delarna i studien/undersökningen samt deras rätt till att avbryta sitt deltagande när de vill, då det är frivilligt. Förskolechefen blev den första personen som mottog information kring studien och därefter förskollärarna. De berörda parterna fick godkänna och ge samtycke till sitt deltagande i en intervju. Samtyckeskravet går ut på att de personer som är med i undersökningen har rätt att själva bestämma över sitt deltagande. Deltagarna fick fylla i och skriva under ett samtyckeskrav innan intervjun påbörjades, se bilaga 2. Parterna har informerats om konfidentialitetskravet som betyder att de uppgifter som finns på alla medverkande personer i undersökningen behandlas med största möjliga sekretess. Personuppgifterna ska inte vara tillgängliga för obehöriga, det är viktigt att de finns förvarade på ett säkert sätt. Jag har haft deltagarnas personuppgifter inlåsta med bara min vetskap om dess plats. Deltagarna har fått information om att deras personuppgifter kommer att raderas när studien är avslutad. Nyttjandekravet innebär att alla de uppgifter som samlades in under undersökningen får och ska endast brukas för studiens ändamål. När studien är avslutad kommer all insamlad data att raderas, vilket även deltagarna i studien har fått information om.

Resultat

Studiens syfte är att bidra till kunskap om hur förskollärare arbetar inkluderande vid mottagandet av nyanlända barn som saknar det svenska språket. I resultatdelen har jag sammanställt och delat in svaren i kategorier som kunnat urskiljas under den tematiska analysen.

Nyanlända barns första tid på förskolan

När ett nyanlänt barn kommer till förskolan för första gången är det viktigt att så fort som möjligt skapa en trygghet för både barn och vårdnadshavare. Under flertalet av intervjuerna påpekade förskollärarna att förskolan är barnens och vårdnadshavares första instans i det svenska samhället. Linda beskriver att det ligger ett stort ansvar på förskolan att ge likvärdiga förutsättningar oavsett bakgrund och tidigare erfarenheter. I analysen av intervju svaren framgick det att med lust, nyfikenhet och ett inre driv så ges varje lärare en möjlighet till ökad kunskap i arbetet med nyanlända barn.

“Jag strävar efter att ge trygghet till både barnet och föräldern under deras första tid hos oss på förskolan eftersom jag tror att det är grunden till att få deras tillit. Vi har pratat mycket i arbetslaget kring just detta och kommit fram till att vi behöver arbeta tillsammans med familjen för att kunna lyckas med att få barnet att känna sig delaktig.” - Linda

Samtliga deltagare konstaterar att det är förskolan som ska stötta barnen i deras sociala utveckling, som Linda sade *“Vi ska guida barnen i deras första sociala sammanhang”*. I mottagandet handlar det om att skapa förutsättningar för att barnet ska känna sig inkluderad och trygg i förskolan tillsammans med pedagoger och barn. I första fasen av mottagandet, när parterna träffas och ska lära känna varandra, påpekar Anna vikten av att vara lyhörd till barnet och även vårdnadshavarnas verbala språk och även kroppsspråk. De menar på att det går att förstå varandra oavsett om det finns språkbrister men att det blir en större utmaning. Genom att lyssna på tonläget i rösten och vara lyhörd till uttryck från barn och vårdnadshavare kan det leda till viss förståelse.

“Jag tror att vi lyckas med att involvera vårdnadshavarna om vi ser på barnen, känner föräldrarna att vi, att dom tyr sig till oss så får man mycket med det .”- Anna

Beträffande barnen ska de främja och sträva efter varje barns utveckling och lärande. Samtidigt som de även är barnets trygghet under dagen på förskolan. Det finns en relation till vårdnadshavarna som innebär daglig kontakt genom muntlig och skriftlig information kring deras barn. Oavsett om de saknar språkförståelse har de fortfarande rätt till samma information som delas ut till övriga familjer på förskolan.

“Jag jobbar på en småbarnsavdelning just nu och oftast dom barnen som kommer har nästan inget språk. Dom kanske är i början av sitt språk och där ser jag att jag kan jobba på nästan samma sätt som med svenskspråkiga barn. Det blir svårare i arbetet med de äldre barnen”- Lena

Samtliga deltagare är överens om att det inte bör ske någon större skillnad i mottagandet av nyanlända barn. De menar att barnen ska ges samma förutsättningar som de andra barnen som går på förskolan, dock ska de få extra stöttning eftersom språket saknas i de flesta fall. Förskolläraren Lena beskriver skillnaden på att skola in barn i åldrarna 1-3 år då de är i början av deras språkutveckling överlag. De äldre barnen kan få det tuffare med det nya språket då de redan har en grund i sitt språk. Förskolläraren Emil beskrev hur han anpassar lärmiljön efter barnets språkliga förutsättningar för att kunna tillgodose barns behov. I mottagandet lyfter deltagarna betydelsen av att de nyanlända barn och vårdnadshavare bör få känna sig väl mottagna och inte särbehandlade.

Arbetsätt för inkludering

“De skulle få känna att det var deras grupp, känna sig delaktiga och känna ett sammanhang.” - Lena

Under de intervjuer som har genomförts återkommer vissa nyckelord; gemenskap, delaktighet och trygghet. När ett barn får känna sig inkluderat anser Lena att barnets utveckling och lärande främjas eftersom hon upplever att barnet får en ökad självkänsla och vågar ta egna initiativ.

Deras arbete med inkludering av nyanlända barn anpassas till det individuella barnet genom användning av olika arbetsätt och verktyg. Det främsta arbetsättet som används hos förskollärarna är leken, de lyfter fram att i leken finns det frihet att uttrycka sig och ta plats, det är bara fantasin som sätter gränser. I leken får barnet möjlighet att uttrycka sig utifrån sina egna förutsättningar vilket bidrar till barnets utveckling och lärande på ett lustfyllt sätt. En förskollärare påpekar dock att det är viktigt att en vuxen är närvarande, gärna barnets trygghetsperson. Vid fråga vad en trygghetsperson är ges förklaringen att en trygghetsperson är barnets ansvarspedagog, det är den pedagog som tagit emot familjen vid inskolning och som har ansvar för ett specifikt barn. När det finns en vuxen som är med i leken och stöttar vid behov ges barnet möjlighet till att våga bli mer delaktig i leken med andra barn.

“När barnet leker med de andra så ökar förståelsen till det sociala samspelet.” - Emil

Under intervjuerna med förskollärarna återkommer de till leken som ett viktigt arbetsätt att använda. När barnet har fått en förståelse, kontext till sammanhanget så möjliggör det för vidare utveckling i språket. Vidare påpekar Emil att det inte bara är språket som utvecklas i leken, utan även sociala lekkoder och ökad förståelse för varandras kulturer och oskrivna regler hos både pedagogerna och barnen.

Analysen av intervjuerna visar på att grunden till de nyanlända barns lärande till viss del beror på att det finns en trygghet hos barnet till pedagogerna. När tryggheten finns så blir arbetet med barnen enklare då de vill prova och visa vad de kan, de vågar. Just i leken blir det extra

tydligt eftersom det är leken som barnen enligt tre av förskollärarna ofta anser är barns trygga punkt.

“Det är viktigt att få igång gruppstärkande övningar i gruppen men det är även viktigt att hålla på sina rutiner och ramar som tidigare.” - Anna

Anna som arbetar i förskoleklass berättar hur hon använder gruppstärkande övningar för att få barnen att känna sig inkluderade i sin grupp och i den övriga verksamheten. Hon beskriver i ett fall hur det syntes via kroppsspråket på det nyanlända barnet att hen utvecklat förståelse och trygghet till gruppen på kort tid. Anna tillägger att det då blev tydligare för barnet och dess vårdnadshavare att känslan av delaktighet hade ökat genom lekar och olika övningar. Som tidigare nämnts, att eftersom leken har stor betydelse för barnet, arbetar flera av de besökta förskolorna med styrda och gemensamma lekar för att öka gruppkänslan och få barn att känna samhörighet och delaktighet till varandra.

De rutiner och regler som finns i förskolan bör hållas för barnets bästa. De är satta av en anledning och bör tydliggöras för både vårdnadshavare och barn när de börjar förskolan. När berörda individer förhåller sig till de rutiner och ramar som finns blir det tydligt och enkelt för alla parter att samarbeta och få barnet inkluderad på bästa sätt.

Utmaningar i förskollärares arbete med inkludering av nyanlända barn

“Nyanlända barn är otroligt viktiga för alla inblandade vare sig det gäller förskola eller skola. Att vi lär oss av varandras olikheter är alltid en styrka”- Linda

Linda påpekade vikten av att våga prata om andra kulturer och att besvara barns funderingar och frågor som kan uppstå. Hon beskrev betydelsen av att prata med barn om att alla är olika och att se det som en tillgång i barngruppen. Samtliga deltagare var eniga om att våga vara öppna och att skapa en förståelse för de olikheter som finns hos alla människor.

I de intervjuer som genomförts har samtliga deltagare lyft utmaningen med stora barngrupper. De lyfter fram att arbetet blir svårare ju större barngrupp de har. När det då kommer ett nyanlönt barn upplever många att det blir svårt att möta barnets behov, det saknas resurser vilket i slutändan påverkar barnet. Samtliga deltagare är eniga om att barngrupperna har blivit större utan förstärkning av utbildad personal vilket leder till tidsbrist för det enskilda barnet samt den övriga administration som måste utföras.

“Om inte vårdnadshavaren känner någon tillit till oss så kan inte vi ta emot barnet” - Emil

I de samtal som förts har majoriteten påpekat, gällande att ta emot nyanlända barn i förskolan, att pedagogerna måste i första hand skapa en tillit till vårdnadshavarna. De påpekar att om det inte finns någon tillit mellan pedagog och vårdnadshavare så blir det svårt att ta emot barnet,

“Barn känner föräldrarnas oro”. Den oro som barnet känner kan uttryckas både verbalt och fysiskt. I de samtal som förts med deltagarna uttrycker de deras ansvar i att se denna oro och möta den, samt att hitta lösningar för att minska oron hos båda parter.

Förskolan kan vara en av deras första instanser i det svenska samhället och i de flesta fall har inte pedagogerna vetskap om var de kommer ifrån eller varför de har flyttat till Sverige. I intervju svaren finns likheter där samtliga deltagare framhäver att det är lika viktigt att arbeta med vårdnadshavare och barn när det gäller att ta emot dem på bästa sätt. När språket saknas eller det finns brister i kommunikationen sinsemellan de inblandade används mycket gester, det går till exempel bra att uttrycka vänlighet genom gester berättar Linda.

Förskolan förväntas lyckas med att kunna erbjuda nyanlända barn samma förutsättningar som barn och vårdnadshavare som har svenska som första språk. Samtliga deltagare i studien nämner att det finns brister i hjälpmedlen. De hjälpmedel som saknas är texter på deras språk, främst text med den information som förskolan lämnar till alla. Alla deltagare påpekar att verktyget Google Translate används men att det finns brister i den tjänsten vilket kan skapa förvirring hos båda parter. Vidare beskrivs språket mellan barn och vuxna som en utmaning när parterna talar olika språk men att de kan förstå varandra till viss del när bildstöd och gester används på ett tydligt sätt.

Samband av resultaten med specialpedagogiska perspektiv

För att stötta och utveckla de nyanlända barns språkkunskaper i svenskan har förskollärarna funnit lösningar för att *kompensera* barnet. De använder leken som ett arbetssätt för att hjälpa barn att utmana sig själv i att utveckla det svenska språket. På grund av att det saknas resurser ansåg förskollärarna att det inte kunde göras rätt anpassningar till de äldre barnen. Som nämnt tidigare har de nyanlända redan ett förstaspråk som de håller på och utvecklar. Med det i åtanke framgår det hur förskollärarna vill erbjuda de nyanlända barn en möjlighet att påbörja utvecklingen av ett nytt språk utifrån deras behov och förutsättningar. Ur ett *kompensatoriskt perspektiv* anser förskollärarna att barnens möjligheter till vidare språkutveckling skulle vara en positiv faktor till deras utveckling och lärande, om det erbjuds mindre arbetsgrupper anpassade efter barns förutsättningar och behov.

Förskollärarna beskriver hur de anpassar sig efter barnet för att ge möjlighet till hans utveckling och lärande. Samtliga var eniga om att de inte kan veta vad ett barn har för tidigare erfarenheter, vilket är en svårighet, men att de gör anpassningar efter barns behov och intressen. De anpassningar som görs efter barns behov kopplas till ett *kritiskt synsätt*, att se barns olikheter som en tillgång. Anpassningar som har genomförts hos de olika förskolorna är bland annat att erbjuda anpassat och tillgängligt material samt att som pedagog vara lyhörd till barnet.

Alla barn är olika och har olika erfarenheter som möts i förskolan. Förskollärarna har olika synsätt på hur ett lärande ska ske som är ett *dilemma*. Förskollärarna har olika arbetssätt och verktyg för att stötta och lära ut kunskap, bland annat digitala verktyg som erbjuder olika lärande i olika språk, läsa och arbeta med sagor, vara lyhörd till individens kroppsliga och

verbala uttryck och använda bildstöd i verksamheten. Vid ett demokratiskt förhållningssätt får de möjlighet att reflektera och samtala med andra pedagoger för att på bästa sätt stötta barnet.

Resultatet visar att förskollärare har ambition och vilja att bidra till att barn ska bli väl mottagna och känna en gemenskap. Genom att ha tydliga rutiner för dagen och stötta barn i att integreras i leken möjliggörs en trygghet till barn och vuxna, samt till förskolans verksamhet. Det kan vara svårt för en förskollärare att hitta balansen mellan att få ett nyanlönt barn att bli väl mottaget och inkluderad i verksamheten, och samtidigt tillgodose barnets behov om det saknas resurser i form av personal, tolk, hjälpmedel på specifikt språk och tid.

Diskussion

I den här delen diskuteras resultatet med stöd från tidigare forskning och litteratur.

Resultatdiskussion

Resultatet visar att pedagoger behöver vara förberedda på barns tidigare erfarenheter och upplevelser. De ska visa på förståelse för barns olika uttryck de möts av samt vara lyhörda till individens behov. Pedagogerna ska erbjuda stöttning till barns eventuella svårigheter till sin utveckling och lärande. Vidare skriver Nilholm & Göransson (2014) om att se olikheter som en tillgång och att inte begränsa sig till barn med svårigheter, utan att se till det stora hela av olikheter som möts; etniska och språkliga bakgrunder. Det är alltså inte enbart barnets egna svårigheter som är i fokus för inkludering. Det är betydelsefullt att även vara öppen för de olika kulturer och språk som möts samt se till att bemöta och inkludera dem i verksamheten. Gemenskap och demokratiska processer anses vara en stor del av inkludering (Nilholm & Göransson, 2016).

I resultatet av intervjuerna och även i tidigare forskning framgår det att det är betydelsefullt att skapa respektfulla relationer mellan pedagoger och vårdnadshavare. Det bildas en gemenskap, som handlar om att ha tillit till varandra och de regler som finns. I analysen blev det tydligt att flera av de intervjuade förskollärarna ser ett ansvar i att skapa ett förtroende mellan alla parter. Barn är observanta på de vuxna i sin närhet och när goda relationer synliggörs mellan vårdnadshavare och pedagoger bidrar det till barns trivsel och trygghet i förskolan, vilket även bidrar till barns utveckling och lärande. Barn som är trygga visar oftast intresse till den kunskap som erbjuds.

Resultatet från intervjuerna med förskollärarna visar att grunden till att få barn inkluderade vid mottagandet i förskolan är att i första hand erbjuda resurser för att tillgodose de behov som finns hos respektive barn med familj. Studiens deltagare lyfter fram att de resurser som behövs är tolkar när det verbala språket saknas, material på barns och vårdnadshavares förstaspråk samt ökad personalstyrka. De får större tillit och en ökad trygghet till förskolan när de förstår vad som sägs och erbjuds dem.

Förskollärarna i studien berättar om hur barn påverkas av sina vårdnadshavare, om en vårdnadshavare visar oro kommer barn med stor sannolikhet att själv uttrycka oro. Analys av resultatet visar tydligt förskollärarna anser att leken är det arbetssätt som bidrar till att få barn att känna sig inkluderade och väl mottagna. I leken kan barn utveckla sitt lärande i olika avseenden, sociala lekkoder, språk och förståelse till andra (Skaremyr, 2014).

I studiens resultat framgår det att förskollärare arbetar på olika sätt för att inkludera nyanlända barn i förskolans verksamhet. När förskolan tar emot ett nyanlänt barn följs de rutiner och regler som finns samt att inskolningens riktlinjer följs utifrån individens förutsättningar och behov. Genom att hålla sig inom de ramar som finns underlättas arbetet med att få barn att känna sig inkluderade i förskolan, samt att finna en känsla av gemenskap och tillhörighet (Nilholm och Göransson, 2014).

Utifrån intervjuerna framkom det från flera deltagare att det är betydelsefullt att inte bara möta barnen utan även vårdnadshavarna som även Bunar (2015) lyfter, att respekt mellan

parterna är betydelsefullt. Förskolan ska vara lyhörd till vårdnadshavares åsikter och tankar. De lyfte fram vikten av att läsa av kroppsspråket när det verbala språket saknades för att kunna få en hyfsad förståelse av deras åsikter och tankar. Ett sätt är att bjuda in till regelbundna samtal för att få dem att känna sig inkluderade i sitt barns utveckling och lärande. Samtalen ger även vårdnadshavare möjlighet att uttrycka sina tankar och åsikter. Det kräver då att förskolan har tillgång till anpassade resurser, som till exempel tolk när språket saknas.

Inkludering är en viktig del av verksamheten. När nyanlända barn blir inkluderade i verksamheten på lika villkor som icke nyanlända, bildas en gemenskap till andra barn och vuxna. De nyanlända barnen behöver få stöttning och uppmuntran i utveckling och lärande, ibland kanske mer än andra under deras första period på förskolan (Lunneblad, 2013). Det behöver ges resurser och tid för att tillmötesgå varje enskild individ. Om inte förskolan får stöttning i sitt arbete med inkludering av nyanlända barn blir det en svårighet och framförallt en utmaning för pedagogerna att lyckas med detta. Deltagarna i studien beskrev vad de saknar i resurser för att på bästa sätt hjälpa barn utifrån deras förutsättningar och behov.

I samtal med deltagarna i studien var det flera som lyfte fram tankar i hur pedagoger kan arbeta på bästa sätt utifrån mottagandet av nyanlända. Det blir tydligt hur samtliga anser att det är viktigt att vara medmänniska och vara nyfiken som människa. Unicef lyfter vikten av att ha tillgång till tolk, vara uppmärksam och se positivt på saker och ting (Gustafsson & Lindberg, 2016).

Förskolans läroplan beskriver att den växande rörligheten över nationsgränserna skapar en kulturell mångfald i förskolan (Skolverket, 2016). Svårigheten för en förskollärare är den etiska delen gällande vad som klassas normalt eller icke normalt. Utifrån resultatet framgår det hur pedagogerna anser att en del av deras arbete gällande nyanlända barn och icke nyanlända barn är att samtala om de olikheter som finns bland människor. Till exempel beskrev en förskollärare vikten av att lyfta fram olika kulturer och att se människors olikheter som en styrka.

Metoddiskussion

Metodvalet är ett bra sätt för att få fram tankar och åsikter men även idéer kring hur arbetssätten ska utvecklas i området. I början av studien gjordes valet att genomföra intervjuer för att ta få svar på studiens frågeställningar. Jag valde denna datainsamlingsmetod på grund av att jag ville få kunskap om förskollärares beskrivningar om hur de arbetar inkluderande vid mottagande av nyanlända barn. Andra metoder valdes bort då jag anser att det inte hade bidragit till samma information och kunskap inom området.

Den analysmetod jag har valt att utgå ifrån är tematisk analys. Valet av den här analysmetoden är på grund av att den enligt Holloway & Todres (2003) är flexibel och tillåter mig att se teman och mönster i den insamlade datan. Det blir ett tydligt sätt att se data när den organiseras utifrån den här typen av analys, då olika kategorier kunde urskiljas. Transkriberingen lästes igenom flera gånger för att finna olikheter och likheter i svaren. Analysen bidrog till ett resultat som presenterats tidigare i studien.

På grund av att undersökningen bestod av fyra deltagare anser jag att studien inte fick någon bredare förståelse i det resultat som jag velat ha. Hade studien haft fler deltagare alternativt möjlighet att intervjua samma personer en gång till, för att få en djupare förståelse i deltagarnas svar, så skulle resultat ha kunnat bidra till en varierad förståelse till resultatet.

Om studien skulle utföras igen av någon annan och/eller med andra faktorer så kan resultatet komma att få ett annat utfall. Man kan utifrån detta argumentera att det inte går att dra en generalisering utifrån studien utanför de parametrar som spelar in i dessa förhållanden, till exempel om studien skulle ske på mindre ort eller i kommuner med andra ekonomiska förutsättningar.

Förslag till vidare forskning

Utifrån studiens resultat upplever jag att det finns positiva tankar och åsikter kring att arbeta inkluderande vid mottagandet av nyanlända barn. Samtliga deltagare är optimistiska men resultatet visar att de saknar resurser och stöd i sitt arbete med nyanlända barn. Förslag på vidare forskning är att rikta in sig på vilken typ av stöd och vilka resurser som förskolan kräver. Jag ser också att det skulle vara positivt att vidare forskning fokuserar på de nyanlända barn och deras familjer, vilka förutsättningar krävs för att inkludera dem i förskolan, vad behöver de för stöd?

Referenser

- Ahrne, G. & Svensson, P. (2016). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber.
- Billig, M., Condor, S., Edwards, D., Gane, M., Middleton, D. och Radley, A. (1988). *Ideological dilemmas. A social psychology of everyday thinking*. Bristol: Sage.
- Bunar, N. (2015). *Nyanlända och lärande: mottagande och inkludering*. Stockholm: Natur och kultur.
- Carlsson, R. och Nilholm, C. (2004) *Demokrati och inkludering – en begreppsdiskussion*. Utbildning och Demokrati, 13 (nr 2), 77-96.
- Cheng, L.L. (1998). *Enhancing the communication Skills of Newly - Arrived Asian American Students*. ERIC, Cleringhouse on Urban Education New York NY. ED420726 ERIC/CUE Digest No. 136.
- Dunn, J., Bundy, P. & Woodrow, N. (2012). *Combining drama pedagogy with digital technologies to support the language learning needs of newly arrived refugee children: A classroom case study*. Research Drama in Education: The Journal of Applied Theatre and Performance, 17:4, 477-499
- Dyson, Alan & Millward, Alan (2000): *Schools and Special Needs-issues of Innovation and Inclusion*. London: Paul Chapman.
- Fejes, A & Thornberg, R. (2014). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.
- Granstedt, L. (2010). *Synsätt, teman och strategier – några perspektiv på mångkulturella frågor i skolan i ett praktiskt projekt*. Umeå: Umeå Universitet.
- Gustafsson, L. H. & Lindberg, T. (Red.) (2016). *Möta barn på flykt*. Hämtad från <https://unicef.se/rapporter-och-publikationer/mota-barn-pa-flykt>.
- Holloway, I., & Todres, L. (2003). *The status of method: flexibility, consistency and coherence*. Qualitative Research, 3. Great Britain: Sage Publications.
- Kirova, A (2010). *Children's Representations of Cultural Scripts in Play: Facilitating Transition From Home to Preschool in an Intercultural Early Learning Program for Refugee Children*. Diaspora, Indigenous, and Minority Education: Studies of Migration, Integration, Equity, and Cultural Survival , 4:2, 74-91
<http://dx.doi.org/10.1080/15595691003635765>.
- Lee, G-L. (2003). *Understanding Immigrated Korean Children's Educational Needs*. Kappa Delta Pi Record. Summer 2003.
- Lunneblad, J. (2013). Tid till att bli svensk: En studie av mottagandet av nyanlända barn och familjer i den svenska förskolan. *Nordic Early Childhood Education Research Journal*, ss. 1-14.

- Marsh, K. K. (2012). *"The beat will make you be courage": The role of a secondary school music program in supporting young refugees and newly arrived immigrants in Australia. Research Studies In Music Education, 34 (2), 93 - 111.*
doi:10.1177/1321103X12466138.
- Migrationsverket. (2016). *Nästan 163 000 människor sökte asyl i Sverige 2015.* Från <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2016/201601-01-Nastan-163-000-manniskor-sokte-asyl-i-Sverige-2015.html>.
- Nelson Zetterqvist, K. & Hagström, M. (2016). *Nyanlända barn och den svenska mottagningsstrukturen.* Stockholm: Forskningsrådet. Från <https://forte.se/app/uploads/2016/06/nyanlanda-barn-och-den-svenska-mottagningsstrukturen.pdf>.
- Nilholm, C. (2006). *Inkludering av elever "i behov av särskilt stöd".* Forskning i fokus (28). HLK, Sektionen för pedagogik och psykologi. Myndigheten för skolutveckling hemsida.
- Nilholm & Göransson. (2014). *Inkluderande undervisning– vad kan man lära sig av forskningen?.* Specialpedagogiska skolmyndigheten: 2014.
- Göransson, K. & Nilholm, C. (2014) Conceptual diversities and empirical shortcomings – a critical analysis of research on inclusive education. *European Journal of Special Needs Education, 29(3), 265-280,* doi: 10.1080/08856257.2014.933545.
- Skaremyr, E. (2014). *Nyanlända barns deltagande i språkliga händelser i förskolan.* Licentiatavhandling Karlstad: Karlstads universitet, 2014.
- SFS 2010:800. *Skollag.* Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- Skolverket (2016). *Läroplan för förskolan Lpfö 98.* Stockholm: Skolverket.
- Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed.* Hämtad från: <https://publikationer.vr.se/produkt/god-forskningssed/>
- Tang, F., & Adams, L. D. (2010). "I Have F-rien-d Now": How Play Helped Two Minority Children Transition into an English Nursery School. *Diaspora, Indigenous, And Minority Education, ss. 118-130.*
DOI:10.1080/15595691003635898.
- Tanner, M. (2009). *Från en skola för alla till en skola för varje?.* Från <http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:407189/FULLTEXT01.pdf>.
- Ytterhus, B. (2003). *Barns sociala samvaro - inklusion och exklusion i förskolan.* Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1

Informationsbrev

Förfrågan om deltagande i studie om nyanlända barn

Hej!

Jag heter Sofie Fransson och studerar vid förskolläraryrket vid Karlstad universitet. Denna termin skriver jag mitt examensarbete och för det arbetet vänder jag mig till förskollärare som har erfarenhet av arbete med nyanlända barn i förskolan. För mitt examensarbete skulle jag vilja intervjua förskollärare som har erfarenhet med nyanlända barn i förskolan.

Intervjun beräknas ta omkring 40-45 minuter och handla om frågor om inkludering av nyanlända barn. Hela intervjun kommer att spelas med mobiltelefon. Intervjuerna kommer att behandlas konfidentiellt vilket betyder att jag kommer använda fiktiva namn för deltagande personer och platser. Resultatet av studien kommer skrivas på ett sådant sätt att ingen person kan identifieras. Insamlat materialet kommer att förstöras efter examensarbetet har godkänts.

Ditt deltagande i studien är frivilligt men om du har möjlighet att delta kommer du att bidra till kunskapsområdet om nyanlända barn i förskolan, vilket är ett relativt outforskat område. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering.

Om du är intresserad av att delta i studien kontakta mig gärna. Bifoga gärna dina kontaktuppgifter så jag kan ta kontakt med dig.

Höra gärna av dig med frågor.

E-post: sofransson@gmail.com

Tel: 076 398 3315

Vänliga hälsningar,
Sofie Fransson

Bilaga 2

Samtyckeskrav

Skriftligt, informerat samtycke till medverkan i intervjustudien

Jag har informerats om studiens syfte, om hur informationen samlas in, bearbetas och förvaltas. Jag har även informerats om att mitt deltagande är frivilligt och att jag, när jag vill, kan avbryta min medverkan i studien utan att ange orsak. Jag samtycker härmed till att medverka i denna intervjustudie som handlar om hur förskollärare arbetar inkluderande vid mottagandet nyanlända barn i förskolan som saknar det svenska språket.

Kryssa i Ja/nej rutan om du vill medverka eller inte.

☐	☐
Ja	Nej

Namnunderskrift

Namnförtydligande

Ort/Datum

Studentens underskrift

Namnförtydligande

Bilaga 3

Intervjufrågor

1. Hur länge har du arbetat som förskollärare?
2. Kan du berätta något om din utbildningsbakgrund?
3. Kan du berätta om dina erfarenheter av att arbeta med nyanlända barn?
4. Skulle du kunna berätta om situationer då du känner att du har lyckats med att få nyanlända barn inkluderade?
5. Skulle du kunna berätta om situationer då det har varit svårt att arbeta med inkludering av nyanlända barn?
6. Vilka utmaningar eller svårigheter ser du i arbetet med inkludering av nyanlända barn?
7. Vilka fördelar ser du med inkludering av nyanlända barn i förskolan?
- Varför är det betydelsefullt?
8. Hur ser du på förskollärares kunskaper när det gäller arbetet med inkludering av nyanlända barn i förskolan?
9. Hur arbetar du med mottagandet av nyanlända barn?
10. Vad anser du vara viktigt att tänka på i mötet med nyanlända barn?
11. Hur involverar du vårdnadshavare i mottagandet?
12. Har du något du vill tillägga?